

KERESZTÉNY KISKÖNYVTÁR
10. szám

Elmélkedés a tisztítóhelyről

Irta: Dr. Mihályfi Ákos

A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT KIADÁSA
STEPHANEUM NYOMDA R. T. BUDAPEST

Nihil obstat.

Dr. Desiderius Bita,
censor dioecesanus.

Nr. 2563.

Imprimatur

Strigonii, die 25. Maii 1916.

Ludovicus Rajner,
episc., vic. generalis.

Az egyházi főhatóság és rendi hatóság engedélyével.

A tisztítóhely.

«Semmi fertőztetett oda be nem megy.»

Jelenések k. 21, 27.

Hitünknek ez a dogmája a legtermészetesebb valami; ha nem is volna világosan és határozottan a kinyilatkoztatásba foglalva, a gondolkozó keresztény magától rájönne erre a hitigazságra. Hisz ha nem volna tisztítótűz, purgatórium, beállanának a legnagyobb anomáliák, igazi lehetetlenségek. Ha nem volna purgatórium, ebből következnek, hogy minden lélek, mely az Isten megszentelő malasztjával fölékesítve megy át az örökkévalóságba, azonnal a menny végtelen boldogságába jutna. Az is, aki egész földi életében vétkes, bűnös életet folytatott, de halála előtt őszintén megtért, éppen úgy, mint az, aki földi életében Krisztusért lemondott minden örömről, Krisztusért dolgozott, fáradott, szenvedett; az is, aki a földön éppen csak a nagy bűnököt kerülte, de telve volt apró hibákkal, gyengeségekkel, bocsánatos bűnökkel, éppen úgy bejutna azonnal a menny boldogságába, mint az, aki gyengéd lelkiismerettel a legkisebb gyarlóságokat is igyekezett kerülni; az is, aki legfőlebb halála előtt egy-két órával, vagy egy-két perccel tartott csak penitenciát, éppúgy azonnal bejutna a menny boldogságába, mint az, aki húsz-harminc évet töltött el szigorú bűnbánatban. Hol volna itt az igazságosság? Az Isten igazságosságának szüksége volt a tisztítótűzre. A földi bilincsekből kiszabadult lelkeknek egy nagy része nem érdemli meg a poklot, de a mennyországba sem juthat még, ezért vándorol a purgatóriumba, hogy ez megtisztítsa oly fokban, hogy bejuthasson a menny boldogságába.

Sajnos, a keresztényeknek egy nagy része a purgatórium, a tisztítótűz dogmájával nem sokat törődik, holott éppen, amint mondtuk, ez lesz valószínűleg a legtöbbre nézve az örökkévalóság legelső s tán nagyon is hosszan tartó állomása; másrészt meg ebből a dogmából meríthetjük a legtöbb indítókot a jámborság, az önmegtagadás gyakorlására, a földi csapások és szenvedések türelmes elviselésére. Sőt vannak keresztények, akik a purgatóriumról szóló hitcikkelyt csak arra használják föl, hogy lanyhaságukban és közönyösségükben mindjobban meggyökereszenek. «Kerülöm a nagy bűnököt – mondják ők – s így nem kell félnem a pokoltól; egyébként pedig élek tetszésem szerint: úgyis a purgatóriumba jutok, ott majd földi gyarlóságaimtól megszabadulok».

Tegyük ezért mai elmélkedésünk tárgyává a tisztítótűzről szóló hitigazságot, hogy ez bennünket üdvös félelemmel töltsön el, serkentsen a legkisebb bűnök és gyarlóságok kerülésére is, főleg pedig buzdítson arra, hogy itt a földön igyekezzünk minden erőnkől eleget tenni bűneinkért, azokért Isten igazságosságát kiengesztelni.

1. Hogy *van purgatórium*, tisztítótűz, melybe a halál után azon lelkek jutnak, akik nem kárhoznak ugyan el, de a menny boldogságába sem juthatnak még: *ez az Egyháznak dogmája*, melyet a trienti egyetemes zsinat határozottan, hitcikkely gyanánt kimondott. A purgatórium létezését nem bizonyítom hosszas érvekkel a Szentírásból és hagyományból, csak egy tényre hivatkozom: mindenütt, amióta a kereszténység csak fönnáll, *mindenütt imádkoztak, áldozatokat mutattak be a megholtakért*. Ez az eljárás a tisztítótűz hitének legfényesebb bizonyítéka. Mert miért imádkoztak volna a holtakért, ha nincs purgatórium, ha nincs tisztítótűz? Az elkárhozottakért hiába imádkoztak volna, sőt azokért imádkozni, áldozatokat bemutatni nem szabad; azokért, akik a mennybe jutottak, azokért meg imádkozni fölösleges, inkább azokhoz, mint azokért kell imádkozni, inkább az ő közbenjárásukat kell kikérni, mint a mi imádságaink, áldozataink útján érettük közbenjárni; ők nem szorultak a mi közbenjárásunkra. De igen, ha van purgatórium, tisztítótűz, melyben a lelkek szenvedve tisztulnak meg, hogy

bejuthassanak a menny boldogságába, akkor van helye, értelme a holtakért végzett imádságnak és bemutatott áldozatnak. S ez, amint mondtam, oly régi, mint a kereszténység, sőt a zsidó vallásban, a kereszténység előtt is föltaláljuk ezt már. *Judás Makkabeus* a háborúban elesettekért Jeruzsálemben áldozatokat mutattat be, mert amint a Szentírás megjegyzi, «jó és üdvös a holtakért imádkozni, hogy megszabadhassanak bűneiktől».

Minő ez a purgatórium, ez a tisztítótűz? A hittudósok és szentatyák úgyszólván kivétel nélkül ezt is rettenetes büntetésnek mondják; *tűz ez*, amint a neve is mutatja, rémes a lelket átjáró tűzláng, mely, amint *aquinói szent Tamás* tanítja, csak annyiban különbözik a pokol tüzetől, hogy míg a pokol tüze örökké tart, a purgatóriumból van szabadulás; míg a pokolban a lélek reménytelenül szenved, addig a tisztítótűzben tudja a lélek, hogy szenvedése csak addig tart, míg lelkéről a tűz le nem égetett minden szennyet, míg ki nem állottá bocsánatos bűnei és gyarlóságai büntetését s az ideiglenes büntetést, mely a földön a gyónásban megbocsátott bűnei után még mindig fönnmaradt. De hát, ez mégis csak *tűz* s a tűz az rettenetes! Hisz itt a földön csak a gyertya lángja fölött sem tudjuk egy percig kezünket tartani; mi lesz, ha órákig, napokig kell a tisztítótűz lángjában égnünk, úgy mint a földből kiásott aranyat égetik a tűzben, hogy arról minden rozsdát, nemtelen anyagot leéghessen a tűz lángja. Különböztet mit mondok? Órákig-napokig? Nagyon kevesen lesznek azok, akiknek elégséges lesz egy-két óra, egy-két nap a tisztítótűzben arra, hogy bűneik ideiglenes büntetését kiállják, hogy gyarlóságaiktól megszabaduljanak, hogy lelkükből ez a tűz kiéghessen minden földies, érzékies vonzalmat, érzelmet, vágyódást, hogy lelkük elég tiszta legyen a menny boldogságára. A legtöbb kereszténynek hónapok, évek hosszú sorozatán keresztül kell majd a purgatórium rettenetes büntetésén átmennie. Nem akarok hivatkozni egyes szentek vízióira, privát kinyilatkoztatásokra, melyekből látjuk, hogy egy-egy jámbor püspök, szentéletű apáca, akinek jámborságát e földön mindenki megbámulta, több évig tartó purgatóriumi büntetést kapott olyan hibákért és gyengeségekért, melyeket mi észre sem veszünk. Hanem igenis hivatkozom az Egyház gyakorlatára, melyet pedig a Szentlélek-Isten vezet, kormányoz és óv meg a hitélet terén minden tévedéstől és csalódástól. Miért engedi meg az Egyház, hogy *a megholtakért miséket alapítsanak*, melyeket egy-egy megholt hívőért évtizedeken, évszázadokon át mondanak? Miért engedélyez *több évre terjedő búcsukat*, melyek a megholtak üdvéért is följárhatnak? Ha nem volna lehetséges, hogy a purgatórium szenvedése soká, nagyon soká tartson, akkor az Egyház ezt a gyakorlatot nem követhetné.

Rettenetes gondolat évtizedeken, sőt tán még tovább is szenvedni a földi élet után; mikor az ember már azt véli, hogy most nyugalomra, békére talál, a föld annyi szenvedése és küzdelme után, ime eléje tárul ismét egy újabb szenvedés, amely tán hosszabb ideig tart, mint tartott földi élete?

Pedig ez így van; ha az isteni kinyilatkoztatás rendszerébe mélyebben betekintünk, mind világosabb és világosabb lesz előttünk a purgatórium büntetésének hosszú időtartama és rettenetessége. Tudjuk a kinyilatkoztatásból, hogy a halálos bűn büntetése az örök kárhozat, a bocsánatos bűné pedig a purgatórium. De kedves olvasóim, a bocsánatos bűn is csak bűn, az Isten megsértése, az Isten megbántása, az ő törvényének megszegése; igaz, hogy kisebb dologban, de mégis sértés az Isten ellen, eltérés az ő törvényétől. Ha tehát a nagyobb sértést örök büntetéssel sujtja, a kisebbnek büntetése is arányos lesz a bűnnel; ha egy halálos bűnért örök kárhozat vár reánk, valóban egy-egy bocsánatos bűnért nem tűnik föl soknak az évekig tartó purgatóriumi büntetés.

Vagy tekintsünk egy más körülményre. Aki itt a földön őszintén megbánja és meggyónja bűneit, azok meg lesznek bocsátva, az örök büntetés el lesz engedve, de nem az ideiglenes büntetés. Itt van egy bűnös, házasságtörő volt vagy gyilkos, megbánta és meggyónja bűneit. Nem fog elkárhozni, az örök büntetés el van engedve. De hátra van az ideiglenes büntetés. Vajon az az egy-két olvasó elimádkozása, amit a pap penitencia gyanánt neki föl ad, elégséges

penitencia, elégséges ideiglenes büntetés lesz ezekért a nagy bűnökért? Hiszen az ős-egyházban egy-egy házasságtörő 15–20 esztendeig, egész földi életén át szigorú penitenciát tartott bűnének megbánása és meggyónása után! Ez is rámutat arra, mily hosszú lesz valóban a purgatórium szenvedése és büntetése.

A szentatyák és hittudósok legnagyobb része a purgatóriumot rettenetes büntetésnek tartja; azonban van egy más nézet is a tisztítótűzről, melyet főleg *genuai szent Katalin* és *szalézi szent Ferenc* vallottak magukénak. Ez a nézet is elismeri, hogy a purgatórium tűz és szenvedés, de különbözik a fölfogás. Míg az előbbi nézet inkább csak az Isten büntetését emeli ki és hangsúlyozza: az a nézet, melyet *szent Katalin* és *szalézi szent Ferenc* fejtettek ki, *a lélek érzületét* veszi szemügyre. Azt mondják, hogy a lélek a halál után Isten trónja elé jutva, látva Isten fölségét és szentségét, a menny boldogságát egyrésztől, de látva másrésztől azt is, hogy ő még nem oly szent, nem oly tiszta, nem oly tökéletes, hogy a menny boldogságában helyet foglalhatna, önként keresi a tisztítótűzet, önként veti magát abba a lángba, mely hivatva van őt megtisztítani, méltóvá tenni a menny boldogságára; sőt föltéve, hogy Isten azt mondaná neki, jöjj be a boldogság országába, nem menne, hanem a tisztítótűzbe vetné magát, mert érzi, hogy a menny boldogságához nem elég tiszta. Ezt a fölfogást a földi élet viszonyaiból vett analógiával is megvilágíthatjuk. Ugyan elmennénk-e valamely nagy ünnepélyre, fényes bálba, társaságba fészületlenül és pongyola-háziruhában? vagy minő érzés lehet az, ha egy fiatal leány előkelő, fényes társaságban észreveszi, hogy öltözeke szakadozott, hogy fehér ruháján egy nagy zsírfolt van, amit otthon nem vett észre? Mit gondoltok, nem szeretne-e ő a föld alá süllyedni szégyenében, nem igyekszik-e eltűnni, elillanni abból a társaságból? Hasonló a lélek helyzete is a túlvilágon: amíg látja, hogy hozzá bármi kis szenny, folt, bűnös hajlam vagy vonzalom tapad, nem mer belépni a menny boldogságába, hanem fölkeresi a tisztítótűzet, hogy ott megtisztuljon minden földi salaktól s tisztán, ragyogón léphessen az üdvözültek társaságába.

Ez a két nézet a purgatóriumról teljesen összeegyeztethető, sőt csakis e kettőnek összekapcsolása adja meg a helyes fogalmat a tisztítótűzről: az az *Isten büntetése* minden legcsekélyebb bűnért, másrészt az *a lélek teljes megtisztulásának a helye*.

2. Azonban a tisztítótűznek ez a megszívlelése rendkívül fontos gyakorlati igazságokat juttat eszünkbe.

Először is rámutat arra, hogy nem elég csak a nagy, a halálos bűnököt kerülni, hanem *óvakodnunk kell az apró hibáktól, bocsánatos bűnöktől is*; hisz azokért is rettenetes, tán hónapokon, éveken keresztül tartó büntetés vár reánk. Itt látjuk, hogy még sem oly csekély dolog, oly semmiség azok az apró hazugságok, hiúságok, szeretetlen, megszólaló beszédek, engedetlenségek, türelmetlenség, kisebb indulatosság, ellenszenv, apró-cseprő civakodások, összeszólalkozások, az imádságban való hanyagság és szórakozottság, melyekkel itt a földön oly keveset törődünk, melyeket megbánni is alig tudunk, melyeket nem tartunk szükségesnek meggyónni. Igaz, nem éppen szükséges ezeket meggyónni, hanem majd szükséges lesz értük a purgatóriumban szenvedni.

A purgatórium tüze megtanít bennünket arra, hogy kerüljük a bocsánatos bűnököt is, a kicsinységeknek látszó gyarlóságokat is, hisz mindezekért, ha nem kerüljük, a tisztítótűz lángjában fogunk égni. De megtanít bennünket másra is a purgatórium szemlélete; megtanít arra, hogy *itt a földön igyekezzünk eleget tenni bűneinkért*, itt a földön gyakoroljunk minél több önmehtagadást, viseljünk el minél több szenvedést, ami által bűneinkért eleget tehetünk, azokért az ideiglenes büntetést kiállhatjuk, a purgatórium szenvedésétől, részben vagy egészben megszabadulhatunk. Mert ne gondoljuk, hogy azzal az öt-hat Miatyánkkal, amit a gyónató penitencia gyanánt föladván végezve minden. A bűn örök büntetése van csak elengedve, hátra van még az ideiglenes büntetés. Ezt elvégezhetjük részben vagy egészben itt a

földön is; de ha csak egy szemernyi marad is a másvilágra, azt a purgatórium lángjában kell elszenvetnünk. Nézzük meg a régi Egyház kánonjait; olyan bűnökért, melyekért a mai elpuhult korban nyolc-tíz Miatyánk penitenciát kapunk, régebben egy, három, négy évig tartó penitenciát adott föl az Egyház. Az Egyház ma engedett szigorúságából, de az Isten nem fog engedni igazságosságából: a megérdemelt büntetést ki kell állanunk.

Azonban van itt a földön ezer meg ezer alkalmunk és eszközünk bűneinkért eleget tenni és a purgatórium szenvedését vagy egészben vagy részben megszüntetni. Itt az önmegtagadás és lemondás ezer meg ezer alkalma, a szenvedés, betegség, csapások türelmes, Isten akaratában megnyugvó elviselése. Mindez által a purgatóriumnak talán hetekig, hónapokig tartó szenvedésétől válthatjuk meg magunkat. Mert ezek a mi kis önmegtagadásaink, lemondásaink bevonva Jézus Krisztus érdemeivel, azok által megnevelve, nagy értékkel bírnak az Isten előtt. A türelem a szenvedésben, az Isten akaratában való megnyugvás egy-egy csapásban több Isten előtt s jobban megtisztítja a lelket, mint a purgatóriumnak talán hónapokig, évekig tartó tűzlángja.

Egy igazán vallásos iparosról olvastam, hogy rettenetes kínok között szenvedett halálos betegségében, de mindig a szemei előtt levő keresztre tekintett. A pap, ki a szentségekben részesítette, kezdte vigasztalni: «Csak bátorság, barátom, ezek a rettenetes szenvedések nem tarthatnak soká». Erre így felelt a jámbor szenvedő: «Atyám, nem kívánom, hogy hamar megszűnjenek e szenvedések, ezekben látom az én purgatóriumomat», majd a kereszthez fordulva, így szólt: «Úgy-e, édes Jézusom, nem szólítasz addig magadhoz, míg itt betegágyamban minden bűnömért eleget nem tettem? Reményilem, hogy ebből az ágyból egyenest a mennyországba jutok».

Használjuk föl ezután az Anyaszentegyház által oly nagylelkűséggel, oly pazarul engedélyezett *búcsukat*. Mint már említettem, a régi Egyház nagy és szigorú büntetéseket mért a bűnösökre. De amint a hitélet meglazult, az emberek elpuhultak, a szigorú penitencia is megszűnt. De az Egyház segítségére sietett a mi gyarlóságunknak, Krisztus érdemeinek kincseivel fedezi a mi tehetetlenségünket, ezer meg ezer búcsut engedélyez, apró imádságokhoz s jó cselekedetekhez köti azokat; egy-egy kis imához száz napi, egy évi, tíz évi búcsut fűz, ami megfelel a régi Egyház ugyanaddig tartó büntetésének. Bizonyos az, hogy Isten is elfogadja ily értelemben a búcsukat, mert Ő maga mondta apostolainak: *amiket feloldoztok a földön, föl lesznek oldva a mennyekben is*. Tehát bizonyos az is, hogy ezen búcsuimádságok alapján ugyanannyi büntetést enged el a purgatóriumból, amennyit a régi Egyház száznapi, három, tízévi vezeklése alapján elengedett. Itt, az Egyház által engedélyezett búcsukban – ha szabad így szólanom – tűzfecskendőt ad maga az Isten kezünkbe, mellyel a reánk váró purgatórium tűzlángját oltogathatjuk.

*

Befejezésül tekintsünk a purgatóriumban szenvedő lelkekre, ott találjuk jó ismerőseinket, a szülő talán gyermekeit, a gyermek szüleit, az özvegy férjét, a testvér testvéreit. Hisz említettem, hogy a halál után egyenesen bejutni a mennyországba nehéz, nagyon nehéz. Ott szenvednek ők kimondhatatlan gyötrelmeket. Egyházunk pedig azt tanítja, hogy amint saját purgatóriumbeli szenvedéseinket megválthatjuk, úgy földi jó cselekedeteinket, imáinkat, szenvedéseinket, a búcsukat, a szentmiséket a purgatóriumban szenvedőkért is felajánlhatjuk s így az ő szenvedéseiket megrövidíthetjük. Minden imádság, szentáldozás, szentmise, búcsu, önmegtagadás és szenvedés, melyet drága halottunkért fölajánlunk, enyhíti, megrövidíti az ő szenvedéseiket.

Sajnos, ezek a drága halottak soha ily mostoha eljárásban nem részesültek, mint manapság. Igaz, kapnak drága koporsót, selyemszemfödeletet, pompás koszorút; igaz, megfestetik arcképeiket, hogy visszaemlékezessenek rájuk; igaz, halottak estéjén rendeznek nagy illuminá-

ciót a temetőben, mely inkább a hiúság, mint a kegyelet kifolyása, de vajon mindez enyhíti-e az ő kínjaikat? Imádkoznak-e a halottakért, mondatnak-e értük miséket? följánlják-e értük a szenvedést?... Ó, kedves olvasó, az igazi keresztény nem hagyja el a behantolt sírhalommal drága halottját, nem elégszik meg azzal, hogy emléket állít neki s azt évenként megkoszorúzza, az igazi keresztény követi lelkében az elköltözöttet a másvilágra, ott is vele van, mint jó testvér, gyermek, anya, hitves és imáival, jó cselekedeteivel, önkéntes szenvedéseivel igyekszik enyhíteni az ő szenvedéseit.

Minél jobban profanálta a modern világ a holtak kultuszát, annál jobban igyekezzünk mi, igazi keresztény szellemben ápolni a kegyeletet halottaink iránt. A purgatórium tüze önt fényt, világosságot a mi halottainkra, ez mutatja meg, minő kegyelettel viseltessünk irántuk, de egyszersmind ez bevilágít saját életünkbe is s megtanít a bűn kerülésére, igazi bűnbánatra, jámbor, erényes életre.